

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ
บูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม*

DEVELOPMENT OF THE TEACHER DEVELOPMENT PROGRAM IN INTEGRATED
INSTRUCTIONAL ACTIVITY MANAGEMENT BASED ON SUFFICIENCY ECONOMY
PHILOSOPHY AT BANLALOM SCHOOL

พัฒนา สังข์โกลม

Phatthana Sangkomon

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

Sisaket Primary Educational Service Area Office 3

E-mail: sangkomon1881@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม 2. ศึกษาพัฒนาการความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรม กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1. โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม 2. แบบประเมินโปรแกรมและ 3. แบบทดสอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์

ผลการวิจัยพบว่า 1. โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลมที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและ 2. ครูมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูงและสูงมาก

คำสำคัญ: โปรแกรมพัฒนาครู; การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน; เศรษฐกิจพอเพียง

* Received November 22, 2021; Revised November 25, 2021; Accepted December 12, 2021

Abstract

Objectives of this research were 1. To develop a teacher development program in integrated instructional activity management based on sufficiency economy philosophy at Banlalom school and 2. To study the development of pre-test and post-test according to the program. The target groups were 22 teachers at Banlalom school. The research instruments used in this study were 1) the teacher development program in integrated instructional activity management based on sufficiency economy philosophy at Banlalom school, 2) program evaluation form and 3) test form. The statistics used in the research were mean, standard deviation and relative growth score.

The results showed that; 1. The teacher development program in integrated instructional activity management based on sufficiency economy philosophy at Banlalom school, the developed program was by overall appropriate at the highest level, and 2. Teachers had a high and very high level of improvement in their knowledge and understanding of integrated instructional activity management based on sufficiency economy philosophy.

Keywords: Teacher Development Program; Instructional Activity Management; Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญของชีวิต การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในขณะนี้ สภาวะการแข่งขันในโลกเป็นไปอย่างเข้มข้นและรุนแรงเช่นในปัจจุบัน ความเจริญก้าวหน้า ทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีผนวกกับความเฉลียวฉลาดของมนุษย์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ (รักษ์มณี สารเสวก, 2562) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จะต้องมีลักษณะเชื่อมโยงแบบองค์รวมหรือที่เรียกว่าการบูรณาการ โดยมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ที่สมดุล มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง และเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม (สุวิทย์ และอรทัย มูลคำ, 2554)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของโรงเรียนบ้านละลม ประจำปีการศึกษา 2561 (โรงเรียนบ้านละลม, 2562) พบว่า ครูในโรงเรียนบ้านละลมขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นจุดอ่อนของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอน ครูยึดติดกับบทบาทการสอนแบบเดิม ๆ เน้นครูเป็นศูนย์กลาง เชื้อมนั่นและ คุณเคยอยู่กับการถ่ายทอดความเชี่ยวชาญของตนให้ลูกศิษย์ ซึ่งการสอนแบบนี้ทำให้ผู้เรียนไม่ได้

พัฒนาศักยภาพของตนเองเท่าที่ควรดังที่ วิทยากร เชียงกุล (2559) กล่าวว่า ปรัชญาแนวคิดของ ครุสวณใหญ่ยังคงมองเห็นว่าการศึกษาคือเป็นเรื่องของการป้อนหรือการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งนักเรียน จะต้องท่องจำเพื่อให้ได้ความรู้เหล่านั้น ปรัชญาแนวคิดแบบนี้ทำให้นักเรียนไทยพัฒนาได้อย่าง จำกัด ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ที่สรุปพฤติกรรมการสอนของครูไว้ว่า การ จัดการเรียนการสอนของครูยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากสภาพแวดล้อมใน สังคม ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาบางส่วนยังขาดความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดการเรียนรู้

แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้เกิด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการคิด และการประยุกต์ความรู้มา ใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เพิ่มศักยภาพของผู้เรียนได้อย่าง เต็มที่ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม และลักษณะอันพึง ประสงค์ ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้จริงอย่าง เหมาะสมและมีประสิทธิภาพดังที่ เกศริน เกตุชู (2564) กล่าวว่า นวัตกรรม Active Learning ฐานสมรรถนะสู่กระบวนการถอดบทเรียนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นรูปแบบ การจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะที่ ผสมผสานเข้าด้วยกันเป็นความสามารถ รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้ การทำงาน การใช้ชีวิต และการแก้ปัญหาสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ ปริญญช พิบูลสรารุณ (2549) ได้ระบุว่า สถานศึกษาสามารถปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงผ่าน กิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำแนวคิดดังกล่าวไปยึดถือปฏิบัติใน การดำเนินชีวิต เพราะองค์ความรู้ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเปรียบเสมือนรูปแบบ การดำรงชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการคิด การพูด หรือการกระทำต่าง ๆ สามารถนำมาใช้เป็น กรอบในการประพฤติปฏิบัติในการดำเนินงานได้ทุกอย่าง เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตในทางสาย กลางอย่างมีวินัย มีความเจริญก้าวหน้า และบังเกิดความสงบสุขอย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม ขึ้น โดยเป็นวิธีหนึ่งในการพัฒนาครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดี ต่อตัวครูผู้สอน ผู้เรียน และคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านละลม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยแบ่งเป็น 2 ระยะ ซึ่งในแต่ละระยะมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม

1. การสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษา วิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาครู และการพัฒนาโปรแกรมมาประมวลประเด็นสำคัญ วิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปผล และนำข้อมูลมาร่างรายละเอียดตามองค์ประกอบของโปรแกรม ได้แก่ ความเป็นมาในการพัฒนาโปรแกรม วัตถุประสงค์ของโปรแกรม แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรม ขั้นตอนกิจกรรมตามโปรแกรม เนื้อหาพัฒนาของโปรแกรม ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม วิธีการจัดกิจกรรม สื่อและนวัตกรรม และการวัดและประเมินผล

1.2 นำร่างโปรแกรมเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพ ประเมินความเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะ

1.3 ปรับปรุงโปรแกรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การตรวจสอบคุณภาพโปรแกรม มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อหาระดับความเหมาะสมของโปรแกรม โดยมีประเด็นการประเมิน 10 ข้อ คือ 1. ความเป็นมาในการพัฒนาโปรแกรมมีความเหมาะสม 2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรมมีความเหมาะสม 3. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมมีความเหมาะสม 4. ขั้นตอนกิจกรรมตามโปรแกรมมีความเหมาะสม 5. เนื้อหาพัฒนาของโปรแกรมมีความเหมาะสม 6. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม 7. วิธีการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม 8. สื่อและนวัตกรรมมีความเหมาะสม 9. การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม และ

10. โปรแกรมสามารถนำไปใช้ได้จริง และพิจารณาระดับความเหมาะสมของร่างโปรแกรม โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยรวมและเทียบกับเกณฑ์การประเมินระดับความเหมาะสมของร่างโปรแกรม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม และแบบประเมินโปรแกรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและพิจารณาระดับความเหมาะสมของโปรแกรม

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมจากการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มาวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมของร่างโปรแกรม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การศึกษาพัฒนาการความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูโรงเรียนบ้านละลม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำนวน 22 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม

2.2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากง่ายรายข้อตั้งแต่ 0.57 - 0.68 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.20 - 0.65 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.86

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยให้ครูโรงเรียนบ้านละลม จำนวน 22 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ตอบแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นใช้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยให้ครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเข้ารับการฝึกอบรมตามกิจกรรมในโปรแกรมเป็นเวลา 2 วัน รวมทั้งหมด 12 ชั่วโมง โดยดำเนินกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนในแต่ละครั้งตามคู่มือโปรแกรม ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยบันทึกผลการจัดกิจกรรมทุกครั้งเพื่อทำการประเมินกิจกรรม

3.3 หลังจากดำเนินการจัดกิจกรรมตามโปรแกรมแล้ว ผู้วิจัยให้ครูที่เป็นกลุ่มเป้าหมายตอบแบบทดสอบความรู้เข้าใจฉบับเดิมและใช้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมจากการตอบแบบทดสอบของกลุ่มเป้าหมายมาวิเคราะห์พัฒนาการความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรม ใช้วิธีการวัดคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) ใช้สูตร

$$S_i = \left[\frac{Y - X}{F - X} \right] \times 100$$

เมื่อ S_i คือ คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์

Y คือ คะแนนดิบวัดหลังพัฒนา

X คือ คะแนนดิบวัดก่อนพัฒนา

F คือ คะแนนเต็ม

แล้วนำคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ที่ได้มาวิเคราะห์ระดับพัฒนาการโดยเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เทียบระดับพัฒนาการ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552)

คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์	ระดับพัฒนาการ
76-100	พัฒนาการระดับสูงมาก
51-75	พัฒนาการระดับสูง
26-50	พัฒนาการระดับกลาง
0-25	พัฒนาการระดับต้น

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม

1. ผลการสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นตามองค์ประกอบของโปรแกรมที่ศึกษาและสรุปไว้ ซึ่งปรากฏผลของการสร้างโปรแกรมดังนี้

1.1 ความเป็นมาในการพัฒนาโปรแกรม คือ การสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยผสมผสานความรู้ คุณธรรม และลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้จริงอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพนั้น ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลมขึ้น เพื่อจะก่อให้เกิดผลดีต่อตัวครูผู้สอน ผู้เรียน และคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านละลม

1.2 วัตถุประสงค์ของโปรแกรม คือ เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรม ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู

1.4 ขั้นตอนกิจกรรมตามโปรแกรม ประกอบด้วย 1. ครูตอบแบบทดสอบวัดความรู้เข้าใจก่อนการพัฒนาตามโปรแกรม 2. ครูเข้ารับการพัฒนาตามโปรแกรมและ 3. ครูตอบแบบทดสอบวัดความรู้เข้าใจฉบับเดิมหลังการพัฒนาตามโปรแกรม

1.5 เนื้อหาพัฒนาของโปรแกรม คือ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การกำหนดหัวเรื่องที่สอน 2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3. การกำหนดเนื้อหาย่อย 4. การวางแผนการสอน 5. การปฏิบัติการสอน และ 6. การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน

1.6 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรม คือ การฝึกปฏิบัติตามตารางกำหนดการพัฒนาระยะเวลา 2 วัน จำนวน 12 ชั่วโมง

1.7 วิธีการจัดกิจกรรม คือ การฝึกอบรมให้ความรู้ ทักษะ เจตคติ และประสบการณ์ ด้วยการพัฒนาอย่างเข้ม ใช้กิจกรรมการพัฒนาที่หลากหลาย โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ

1.8 สื่อและนวัตกรรม ประกอบด้วย 1. สื่อ/นวัตกรรมผ่านระบบออนไลน์ 2. สื่อ/นวัตกรรมตามเนื้อหาพัฒนาและ 3. แบบทดสอบก่อนและหลังการพัฒนา

1.9 การวัดและประเมินผล คือ การประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรม

2. โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อประเมินระดับความเหมาะสมของโปรแกรม ผลการพิจารณาระดับความเหมาะสมของร่างโปรแกรม มีค่าเฉลี่ย 4.54 (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.54) อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

ระยะที่ 2 การศึกษาพัฒนาการความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรม พัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาพัฒนาการความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการพัฒนาตามโปรแกรม

ครูคนที่	คะแนนก่อนการพัฒนา (20)	คะแนนหลังการพัฒนา (20)	คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์	ครูคนที่	คะแนนก่อนการพัฒนา (20)	คะแนนหลังการพัฒนา (20)	คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์
1	9	20	100.00	12	7	16	69.23
2	9	19	90.91	13	8	18	83.33
3	8	18	83.33	14	9	17	72.73
4	6	15	64.29	15	5	15	66.67
5	7	16	69.23	16	6	16	71.43
6	8	17	75.00	17	8	17	75.00
7	9	18	81.81	18	9	19	90.91
8	9	17	72.73	19	6	16	71.43
9	8	17	75.00	20	5	16	73.33
10	7	17	76.92	21	7	17	76.92
11	6	15	64.29	22	10	19	90.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูงและสูงมาก (ร้อยละ 64.29-100.00) โดยครูที่มีพัฒนาการระดับสูงมาก มีจำนวน 9 คน (ร้อยละ 76.92-100.00) และครูที่มีพัฒนาการระดับสูง มีจำนวน 13 คน (ร้อยละ 64.29-75.00) เมื่อพิจารณาเป็นรายบุคคล พบว่า ครูที่มีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ครูคนที่ 1 มีพัฒนาการร้อยละ 100.00 รองลงมา คือ ครูคนที่ 2 และครูคนที่ 18 มีพัฒนาการร้อยละ 90.91 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

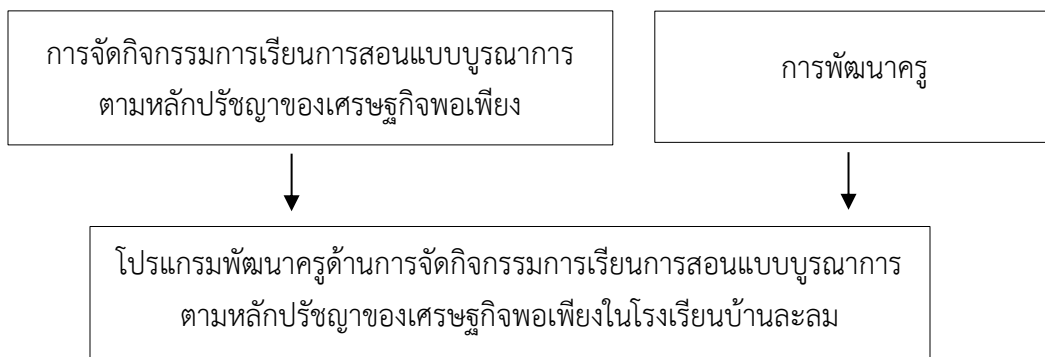
1. โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาครูโรงเรียนบ้านละลมด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยออกแบบเนื้อหาของโปรแกรมให้สอดคล้องกับการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 6 ขั้นตอน คือ 1. การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน 2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3. การกำหนดเนื้อหาย่อย 4. การวางแผนการสอน 5. การปฏิบัติการสอน และ 6. การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน ซึ่งมีวิธีในการพัฒนาครู คือ การฝึกอบรม โดยมีกิจกรรมการประเมินความรู้ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกอบรม ซึ่งผลการประเมินโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลมโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะก่อนการสร้างโปรแกรมผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาโปรแกรม โดยสร้างและพัฒนาโปรแกรมอย่างมีขั้นตอนและมีระบบวิธีการที่เหมาะสม คือ ศึกษาเนื้อหาที่จะนำมาพัฒนาโปรแกรม ตลอดจนวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลที่ได้มากำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระของแต่ละกิจกรรม โดยพิจารณารูปแบบเนื้อหาที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่ายและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจ โดยเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วม อภิปรายแสดงความคิดเห็น และลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งอธิบายได้ด้วยแนวคิดของ Caffarella (2002) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรมการสอนไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การประเมินผลผู้เรียน (Assessment) เป็นการประเมินผู้เรียนก่อนเข้าร่วมในโปรแกรมเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างโปรแกรม 2. การตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์ในการเรียนการสอน (Setting Goals and Instructional Objective) 3. การวิเคราะห์งาน (Task Analysis) เป็นการตีความทักษะและเนื้อหา จัดเรียงตามลำดับความยากง่ายเพื่อให้เหมาะกับผู้เรียน 4. การเลือกและใช้กลยุทธ์ในการเรียนการสอนรวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ (Selection and use of Instructional Strategies, Including Materials) และ 5. การประเมินผลโปรแกรม (Program Evaluation) เป็นการประเมินผลผู้เรียนว่าได้เกิดพฤติกรรมหรือบรรลุเป้าหมายของโปรแกรมที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งผลการวิจัยนี้มีผลในทำนองเดียวกับผลการวิจัยของ วิเชียร สมชาย (2561) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า องค์ประกอบของโปรแกรม ประกอบด้วย 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. เป้าหมาย 4. เนื้อหา 5. วิธีการพัฒนา 6. สื่อและเครื่องมือ และ 7. การวัดและประเมินผลซึ่งมีวิธีการพัฒนา ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1. การประเมินก่อนการพัฒนา 2.

อบรมเชิงปฏิบัติการ 3. การบูรณาการสอดแทรกกับการปฏิบัติงานและ 4. การประเมินหลังพัฒนา และผลการประเมินโปรแกรมมีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด

2. ครูที่เข้าร่วมฝึกอบรมตามโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลมมีพัฒนาการความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูงและสูงมาก (ร้อยละ 64.29-100.00) โดยครูที่มีพัฒนาการระดับสูงมาก มีจำนวน 9 คน (ร้อยละ 76.92-100.00) และครูที่มีพัฒนาการระดับสูง มีจำนวน 13 คน (ร้อยละ 64.29-75.00) ที่เป็นเช่นนี้เพราะการดำเนินการวิจัยได้มีการเตรียมการที่ดี โดยผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการชี้แจงกระบวนการพัฒนากับครูอย่างละเอียดชัดเจนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และโปรแกรมที่สร้างขึ้นได้กระตุ้นให้ครูเห็นว่าตนมีความสำคัญในการพัฒนาการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง และในการดำเนินกิจกรรมมีเทคนิคต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมกลุ่มที่ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิพากษ์ ยอมรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน และเนื้อหานำไปปฏิบัติได้ง่ายเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจ ทำให้ครูเกิดความรู้สึกรักทางบวกต่อการฝึกอบรม และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้น ส่งผลให้ครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสูงขึ้นภายหลังจากที่ครูได้เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมตามโปรแกรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อูรปริย์ เกิดในมงคล (2559) ที่ศึกษาเรื่อง ผลการใช้โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครูโรงเรียนมัศึกษามีทักษะการช่วยเหลือนักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มโดยรวมสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม” สามารถสรุปองค์ความรู้จากการวิจัย ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การกำหนดหัวเรื่องที่จะสอน 2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3. การกำหนดเนื้อหาย่อย 4. การวางแผนการสอน 5. การปฏิบัติการสอน และ 6. การประเมินปรับปรุงและพัฒนาการสอน และได้วิธีในการพัฒนาครู คือ การฝึกอบรมอันนำมาซึ่งโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบ้านละลม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างด้านการจัดการเรียนการสอน โดยสร้างความตระหนักและจัดโปรแกรมนี้เป็นหลักสูตรระยะสั้นเพื่อเสริมทักษะให้กับบุคลากรครูในสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการกำหนดให้ครูทุกคนจะต้องเข้ารับการพัฒนาตามโปรแกรมนี้นี้ และกำหนดเกณฑ์การผ่านการพัฒนา รวมถึงการกำหนดเป็นนโยบายให้โปรแกรมนี้นี้เป็นเกณฑ์หนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่จะนำโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ต้องศึกษารายละเอียดของโปรแกรมให้ชัดเจน

ตลอดจนทำความเข้าใจกับทุกฝ่ายเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมและเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2. ควรมีการชี้แจง อธิบายบทบาทของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของตนก่อนดำเนินการฝึกอบรม เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมมากที่สุด และร่วมอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการใช้วิธีในการพัฒนาที่แตกต่างและหลากหลายมากขึ้น เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาและหาวิธีการที่ทำให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2. ควรทำการศึกษาและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกศริน เกตุชู. (2564). *นวัตกรรม Active Learning ฐานสมรรถนะสู่กระบวนการถอดบทเรียนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้น 29 พฤษภาคม 2564, จาก www.phangngaedarea.go.th
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียานุช พิบูลสรารุช. (2549). *เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์.
- รักษัณณิ สารเสวก. (2562). *การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของครู กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนบ้านละลม. (2562). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2561*. ศรีสะเกษ: โรงเรียนบ้านละลม.
- วิทยากร เชียงกุล. (2559). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 : จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- วิเชียร สมชาย. (2561). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของ
ผู้เรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี
เขต 1 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา).
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ และอรทัย มูลคำ. (2554). กลยุทธ์การสอนคิดแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อุรปริย เกิดในมงคล. (2559). ผลการใช้โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือ
นักเรียนแบบการให้คำปรึกษากลุ่มของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. วารสารศิลปการ
ศึกษาศาสตร์วิจัย, 8(2), 36-48.
- Caffarella, R. (2002). *Planning Programs for Adult Learners: A Practical Guide
for Educators, Trainers, and Staff Developers*. New York: Jossey-Bass.

